

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ
« ___ » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна психологія та конфліктологія»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 242 «Туризм»
за ОПІ «Туризм»
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

2022 – 2023 н.р.

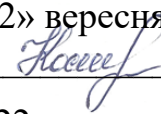
Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія та конфліктологія» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 242 «Туризм» за ОПП «Туризм» (на основі повної загальної середньої освіти) - Мелітополь, ТДАТУ, 2021. - 15 с.

Розробник: к. психол. н., доц. Лариса ЄРЕМЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук.
Протокол №1 від 30 серпня 2022 року
Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ
« ___ » _____ 2022 року

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 242 «Туризм» за ОПП «Туризм» (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від «02» вересня 2022 року № 1
Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА
«02» вересня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання	
		Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 242 «Туризм»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		2-й	4-й
Тижневе навантаження: Аудиторних занять – 6 год. самостійна робота студента – 5 год.	Ступінь вищої освіти «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	20 год.
		Лабораторні заняття	--
		Практичні заняття	40 год.
		Семінарські заняття	--
		Самостійна робота	60 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Соціальна психологія та конфліктологія» є формування систематизованого комплексу знань про соціальну психологію як одного з напрямів психологічної науки, яка вивчає закономірності спілкування та сумісної діяльності людей, залучених у різні соціальні групи, а також характеристики самих груп; закономірності соціальної поведінки людей і цілих груп, методи емпіричного дослідження цієї поведінки і набір ефективних засобів і технологій соціального впливу на таку поведінку. Формування уявлення про теоретичні основи та закономірності функціонування конфліктологічної науки, вивчення її специфіки; розкриття принципів пізнання конфліктів, причин виникнення, етапів протікання і визначення способів їх завершення; набуття знань у дослідженні конфліктів у різних сферах життєдіяльності людей; вміння формувати механізми та технології їх врегулювання та розв'язання і своєчасного попередження; здатність прогнозувати розвиток соціальних конфліктів.

Завданням дисципліни «Соціальна психологія та конфліктологія» є сприяти формуванню систематизованого комплексу знань та практичних навичок:

- розширення професійної ерудиції, кругозору, формування наукового світогляду;

- ознайомлення з базовими категоріями, поняттями й основними методологічними і дослідницькими проблемами соціальної психології, з різноманітною проблематикою соціальної психології особистості та пізнання;

- характеристики процесу виникнення науки соціальної психології й основних етапів її розвитку;

- навчити студентів орієнтуватися у змісті фундаментальних та практичних досліджень з питань соціальної психології;

- сприяти формуванню глибокого і адекватного розуміння суті процесів, які відбуваються в людині з точки зору законів психології;

- ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості;

- аналіз індивідуальних особливостей людини, емоційної й вольової регуляції її діяльності та засобів відображення інформації, уявлень про формування та розвиток механізмів поведінки та діяльності;

- формування знання про закономірності і механізми виникнення, функціонування і прояву соціально-психологічної реальності, що складається в процесі особистісних взаємодій;

- формування техніки спілкування в соціальній сфері;

- формування вміння аналізувати групові процеси й міжособистісні відносини;

- розвитку вмінь використовувати теоретичні та практичні знання з соціальної психології на практиці;

- здійснювати планування та психологічну корекцію соціальних взаємин у різноманітних трудових колективах. Прогнозувати та впливати психологічними методами на поведінку суб'єктів соціально-економічних взаємин;

- формувати сучасні наукові уявлення про природу, функції, структуру та динаміку конфліктів;

- формувати розуміння ролі й місця конфліктології в системі професійної підготовки фахівця;

- ознайомленню з теоретичними розробками й практичними методами, практикою використання положень конфліктології в управлінській діяльності;

- формувати вміння виявляти причини виникнення конфліктів, визначати ознаки їх прояву, спрямованість і межі поширення;

- засвоїти моделі поведінки у конфлікті, правила організації безконфліктної взаємодії, врегулювання та розв'язання конфліктів;

- опанувати психологічні прийоми виходу з конфліктних ситуацій;

- здійснювати планування та психологічну корекцію соціальних взаємин різноманітних трудових колективах. Прогнозувати та впливати психологічними методами на поведінку суб'єктів соціально-економічних взаємин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, освітня компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти:

Загальних компетентностей:

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

ФК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмних результатів навчання:

РН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

РН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

РН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

РН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

РН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

РН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

РН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Soft skills

- здатність будувати конструктивні міжособистісні стосунки, вміння ефективно спілкуватися і дотримуватись безпеки відносин;
- впевненість у собі, віра в свої здібності та власний потенціал щодо успішності в обраній сфері діяльності;
- свідоме прагнення бути суб'єктом суспільного життя й діяльності;
- здатність до рефлексії власних реакцій, думок, дій; володіння навичками ефективного навчання та саморозвитку протягом життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціально-психологічна сфера особистості.

Тема 1. Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікація).

Суспільні та міжособистісні відношення. Місце і природа міжособистісних відносин. Структура спілкування. Специфіка обміну інформацією між людьми. Засоби комунікації. Репрезентативні системи та їх індикатори. Прикладні аспекти невербальної комунікації.

Тема 2. Спілкування як розуміння і сприйняття людьми одне одного. Соціальна перцепція.

Поняття соціальної перцепції. Механізми міжособистісного сприймання. Ефекти міжособистісного сприймання. Точність міжособистісної перцепції. Міжособистісна атракція.

Тема 3. Психологія великих соціальних груп і масових явищ.

Класифікація соціальних груп. Структура психології великих організованих груп. Соціальні класи та прошарки. Етнічні групи. Гендерні та вікові групи. Характеристика і типи стихійних груп. Соціальні рухи.

Тема 4. Психологія малих соціальних груп.

Визначення і межі, класифікація малих груп. Групові структури. Загальна характеристика динамічних процесів і утворення малої соціальної групи. Групова згуртованість. Ефективність групової діяльності. Групова динаміка і груповий розвиток. Стадії розвитку групи.

Тема 5. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.

Специфіка соціально-психологічної проблематики особистості. Поняття соціалізації. Зміст процесу соціалізації. Стадії процесу соціалізації. Інститути соціалізації. Соціально-психологічні якості особистості.

Змістовий модуль 2. Загальна теорія та психологія конфлікту

Тема 6. Поняття про конфлікт. Рівні проявів і типологія конфліктів.

Поняття про конфлікт. Проблема визначення конфлікту. Порівняння терміну конфлікт із іншими на позначення зіткнення (суперництво, конкуренція, криза). Проблема класифікації в конфліктології. Основні види класифікації конфліктів. Психологічна характеристика різних типів конфліктів. Межі конфлікту.

Тема 7. Аналіз структурних елементів конфлікту.

Об'єктивні елементи конфлікту. Психологічні складові конфлікту. Особливості сприймання конфліктної ситуації.

Тема 8. Динаміка конфліктів.

Механізми виникнення конфліктів. Поняття про ескалацію конфлікту. Типи конфліктогенів. Блокування конфліктогенів. Динаміка міжособистісних

конфліктів. Латентна фаза конфлікту і інцидент. Відкриті фази конфлікту, його кульмінація. Фінал і вихід з конфлікту.

Тема 9. Особистість і конфлікт.

Підходи до розуміння внутрішньоособистісного (інтраособистісного) конфлікту. Особливості і види внутрішніх конфліктів особистості. Мотиваційний конфлікт. Когнітивний конфлікт. Рольовий конфлікт. Психоемоційні теорії внутрішніх конфліктів. Генезис внутрішньоособистісного конфлікту. Наслідки внутрішньоособистісного конфлікту. Психологічні умови попередження і способи подолання внутрішніх конфліктів. Стрес і конфлікт.

Тема 10. Соціально-психологічні конфлікти в організаційно-управлінській сфері.

Класифікація конфліктів в організації. Наслідки конфліктів в організації. Негативний вплив нерозв'язаних конфліктів. Психологічні типи конфліктів. Управлінсько-комунікативна некомпетентність керівника як джерело конфлікту. Важкий працівник. Інноваційні конфлікти. Інновація як об'єкт конфлікту. Особливості міжособистісних конфліктів. Регулювання інноваційних конфліктів. Трудові конфлікти.

4. Структура навчальної дисципліни

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			лк.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Соціально-психологічна сфера особистості						
1	Лекція 1	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікація).	2			---
	Практичне заняття 1	Місце спілкування у житті суспільства. Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування).		2		2
	Практичне заняття 2	Репрезентативні системи відображення та їх роль у комунікації. Невербальна комунікація.		2		2
	Самостійна робота 1	НЛП-технології.			5	2
2	Лекція 2	Спілкування як розуміння і сприйняття людьми одне одного (соціальна перцепція).	2			---

	Практичне заняття 3	Механізми та соціально-психологічні ефекти сприйняття у процесі спілкування.		2		2
	Практичне заняття 4	Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування.		2		2
	Самостійна робота 2	Спілкування як взаємодія. Інтерактивна складова спілкування.			5	2
3	Лекція 3	Психологія великих соціальних груп.	2			---
	Практичне заняття 5	Психологія великих соціальних груп.		2		1
	Практичне заняття 6	Поняття та форми масової поведінки.		2		1
	Самостійна робота 3	Психологічна характеристика діяльності та активності людини.			5	2
4	Лекція 4	Психологія малих соціальних груп.	2			---
	Практичне заняття 7	Психологія малих соціальних груп.		2		1
	Практичне заняття 18	Група, колектив і команда в організації.		2		1
	Самостійна робота 4	Поняття та класифікація соціальних груп.			5	2
5	Лекція 5	Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.	2			---
	Практичне заняття 19	Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.		2		1
	Практичне заняття 10	Діагностика соціально-психологічного клімату колективу.		2		2
	Самостійна робота 5	Особистість як суб'єкт і об'єкт навчання, виховання і самотворення.			5	2
6-7	Самостійна робота 6	Підготовка до ПМК 1			5	---
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1				10
Всього за змістовий модуль 1			10	20	30	35
Змістовий модуль 2. Загальна теорія та психологія конфлікту						
8	Лекція 6	Поняття про конфлікт. Рівні проявів і типологія конфліктів.	2			---

	Практичне заняття 11	Передумови формування конфліктологічної думки. Конфліктологія – інтегративна галузь наукових знань про конфлікти.		2		2
	Практичне заняття 12	Рівні проявів і типологія конфліктів. Фактори і причини виникнення конфліктів.		2		2
	Самостійна робота 7	Історія виникнення конфліктології та еволюція поглядів.			5	2
9	Лекція 7	Аналіз структурних елементів конфлікту.	2			---
	Практичне заняття 13	Аналіз структурних елементів конфлікту.		2		1
	Практичне заняття 14	Суб'єктивні елементи конфлікту.		2		1
	Самостійна робота 8	Вступ до конфліктології			5	2
10	Лекція 8	Динаміка конфлікту.	2			---
	Практичне заняття 15	Динаміка конфліктів		2		1
	Практичне заняття 16	Методи дослідження конфліктів та конфліктної поведінки їх учасників.		2		1
	Самостійна робота 9	Методи конфліктології			5	2
11	Лекція 9	Особистість і конфлікт.	2			---
	Практичне заняття 17	Особистість і конфлікт. Конфлікти у міжособистісних відношеннях.		2		2
	Практичне заняття 18	Стрес і конфлікт.		2		2
	Самостійна робота 10	Характеристика конфлікту як соціального явища			5	2

12	Лекція 10	Соціально-психологічні конфлікти в організаційно-управлінській сфері.	2			---
	Практичне заняття 19	Соціально-психологічні конфлікти в організаціях.		2		1
	Практичне заняття 20	Технологія прогнозування, запобігання та профілактики конфліктів. Конструктивне вирішення конфліктів.		2		2
	Самостійна робота 11	Теорії механізмів виникнення конфліктів			5	2
13-14	Самостійна робота 12	Підготовка до ПМК 2			5	---
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2				10
Всього за змістовий модуль 2			10	20	30	35
Всього з навчальної дисципліни			20	40	60	70

5. Перелік питань, що виносяться на підсумковий модульний контроль

ПМК – 1

1. Сучасна соціальна психологія, її завдання й місце в системі наук.
2. Методи наукових соціально-психологічних досліджень.
3. Зв'язок соціальної психології з іншими науками.
4. Спілкування як предмет соціально-психологічного аналізу.
5. Спілкування як перцептивний процес.
6. Спілкування як комунікативний процес.
7. Спілкування як інтерактивний процес.
8. Поняття, функції та природа соціально-психологічного бар'єру.
9. Види соціально-психологічних бар'єрів.
10. Шляхи подолання соціально-психологічних бар'єрів
11. Соціально-психологічні механізми спілкування.
12. Засоби масових комунікацій у структурі спілкування.
13. Мода як найдинамічніший феномен і механізм людського спілкування.
14. Соціально-психологічні механізми сприйняття в процесі спілкування.
15. Соціально-психологічні механізми впливу в процесі спілкування.
16. Соціально-психологічні ефекти спілкування.
17. Каузальна атрибуція.
18. Поняття та форми масової поведінки.
19. Натовп. Пояснення поведінки натовпу.

20. Теорії наповпу.
21. Поняття особистості в соціальній психології.
22. Соціально-психологічна структура особистості. Формування й розвиток особистості.
23. Соціалізація особистості: соціально-психологічний аналіз.
24. Зміст процесу соціалізації. Інститути соціалізації.
25. Поняття соціалізації. Стадії процесу соціалізації.
26. Психологічна теорія колективу.
27. Поняття та класифікація соціальних груп.
28. Динамічні процеси в малих групах. Конформна поведінка.
29. Діагностика соціально-психологічного клімату колективу.
30. Лідерство і керівництво . Стилі лідерства і керівництва.

ПМК - 2

31. Конфліктологія: наука і мистецтво.
32. Предмет і завдання конфліктології.
33. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
34. Сутність і структура конфлікту.
35. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
36. Поняття про темперамент. Типи темпераменту і їх психологічні характеристики.
37. Акцентуації особистості.
38. Темперамент і характер. Типології характерів.
39. Основні типи і види конфліктів.
40. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
41. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
42. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
43. Ескалація конфлікту.
44. Стадії розвитку конфлікту.
45. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.
46. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
47. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
48. Основні етапи аналізу конфлікту.
49. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
50. Характеристики конфліктної поведінки.
51. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
52. Стратегії управління конфліктом.
53. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
54. Причини виникнення конфліктів в організації.
55. Професійне вигорання працівника. Стрес і конфлікт.

56. Конфлікт між працівником і колективом.
57. Конфлікт між керівником і підлеглими.
58. Інноваційні конфлікти.
59. Правила розв'язання конфліктів.
60. Посередництво у врегулюванні конфліктів.

6. Рекомендована література

Основна

1. Берлач, А. І. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова. - К. : Університет "Україна", 2007. - 204 с.
2. Ващенко, І. В. Конфлікти: сучасний стан, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ [Текст] : монографія / І. В. Ващенко. - Х. : ОВС, 2002. - 256 с.
3. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 398 с.
4. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник / М.І. Варій ; Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. – 4-те вид., випр. і допов. – Київ : Знання, 2014. – 1047 с.
5. Герасімова, Н. Є. Конфліктологія [Текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. - Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. - 92 с.
6. Гірник, А. М. Основи конфліктології [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Гірник. - К. : Києво-Могилянська академія, 2010. - 222 с.
7. Данчева О. В., Практична психологія в економіці та бізнесі / О.В. Данчева, Ю.М. Швагіб. - К.: Лібра, 2009.- 270 с.
8. Джелалі, В. О. Психологія вирішення конфліктів : навч. посібник / В. О. Джелалі. – Харків-Київ : Р.И.Ф., 2016. – 320 с.
9. Долинська, Л. В. Психологія конфлікту [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. - К. : Каравела, 2010. - 304 с.
10. Донченко О. А., Хазратова Н. В. та ін Основи соціальної психології: Навчальний посібник. За ред. М. М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2018. 2008. - 495 с.
11. Дуткевич, Т. В. Конфліктологія з основами психології управління [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Дуткевич. - К. : Центр навчальної літератури, 2015. - 456 с.
12. Дубравська Д. М. Основи психології / Д. М. Дубравська. – Львів, 2001.– 380 с
13. Калаур, С. М. Соціальна конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Калаур, З. З. Фалинська. - Т. : Астон, 2018. - 360 с.

14. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2016. 393 с.
15. Киричук О. В. Основи психології : підручник / О. В. Киричук, В. А. Роменець. – К. : Либідь, 2002. – 632 с.
16. Корольчук М.С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл./ М.С.Корольчук, В.М.Крайнюк, В.М.Марченко; За заг. ред.М.С.Корольчука— К.: Ельга, 2005. — 320с.
17. Мейжис И. А., Почебут Л. Г. Социальная психология общественного развития : учеб. пособие. К. : Миллениум, 2017. Ч. 1. 310 с.
18. Мороз, О. В. Теорія конфліктів в контексті побудови загальної моделі ефективності сучасного підприємства [Текст] : монографія / О. В. Мороз, О. А. Сметанюк, О. В. Лазарчук. - Вінниця : Видавництво ВНТУ, 2010. - 255 с.
19. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2018. - 688с.
20. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посібник / П. А. М'ясоїд ; М-во освіти України. – Київ : Вища шк., 2000. – 479 с.
21. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології: Навч. посібник / П.А. М'ясоїд. – Київ : Вища школа, 2008.–184 с.
22. Наприєнко, О.К. Психічна саморегуляція / О.К. Наприєнко, К.О.Петров. – К.: Здоров'я, 2015. – 238 с.
23. Нагаєв, В.М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант): навчальний посібник / Виктор Михайлович Нагаєв. –Київ : Центр навчальної літератури, 2004. –198с.
24. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. Кн. I: Соціальна психологія особистості і спілкування. К.: Либідь, 2019. – 448 с.
25. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. / Л.Е. Орбан-Лембрик. - Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: Либідь, 2020. – 448 с.
26. Орлянський, В. С. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Орлянський. - К. : Центр навчальної літератури, 2007. - 160 с.
27. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
28. Панок В. Основи практичної психології : Підручник./ В. Панок Т. Титаренко, Н. Чешелєва та ін. – К.: Либідь, 1999, – 536 с.
29. Пашукова Т.І. Практикум із загальної психології / Т.І. Пашукова, А.І. Допіра, Г.В. Дьяконов / За ред. Т.І. Пашукової. – Київ : «Знання», КОО, 2000. – 204 с.

30. Пірен, М. І. Конфліктологія : підручник / Марія Пірен. –К. : МАУП, 2007. –360 с.
31. Пов'якель, Н.І. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Надія Пов'якель.–Київ : Шкільний світ, 2008. –128с.
32. Примуш, М. В. Конфліктологія: навч. посібник для внз / М. В. Примуш ; М-во освіти і науки України. - К. : Професіонал, 2006. - 282 с.
33. Скібіцька, Л. І. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Скібіцька. - К. : Кондор, 2011. - 383 с.
34. Тихомирова, Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. - Суми : Університетська книга, 2008. - 239 с.
35. Філоненко, М.М. Психологія спілкування : Підруч. для вищ. навч. закл./ М.М.Філоненко. - К.: Центр учбової літератури, 2008.-224 с.
36. Цюрупа, М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів [Текст] : навч. посіб. / М. В. Цюрупа. - К. : Кондор, 2015. - 172 с.
37. Яхно, Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Т. П. Яхно, О. І. Куревіна. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 176 с.

Допоміжна

38. Максименко С.Д., Забродський М.М. Технологія спілкування [комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування]. /С.Д.Максименко, М.М. Забродський– К., 2005.
39. Словник-довідник термінів з конфліктології / Чернівецький держ. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці : Чернівецький державний університет, 1995. - 334 с.
40. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
41. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. К. : Міленіум, 2018. 216 с.
42. Творча діяльність в ускладнених умовах : наук.-метод. посіб. / В. О. Моляко [та ін.] за заг. ред. В. О. Моляко ; АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – Київ, 2007. – 308 с.
43. Управління конфліктами [Текст] : текст лекцій : навч. посіб. / Г. В. Жаворонкова, О. М. Скібіцький, Т. В. Сівашенко, О. І. Туз. - К. : Кондор, 2011. - 172 с.
44. Філоненко, М.М. Психологія спілкування : Підруч. для вищ. навч. закл./ М.М.Філоненко. - К.: Центр учбової літератури, 2018.-224 с

45. Katona G. Psychological Analysis of Economic Behaviour / G. Katona. - N.Y.: Elsevier, 1995. – 460 p.
46. Lunt P., Livingstone S. M. Mass Consumption and Personal Identity. Everyday economic Experience / P. Lunt, S. M. Livingstone. - Buckingham: Open University Press, 2002.
47. Sheffrin H. M., Thaler R. H. An Economic Theory of Self-Control / H. M. Sheffrin, R. H. Thaler // NBER Working Papers. - 1998. - № 208.

7. Інформаційні ресурси

<http://lection.com.ua/psychology/optp/mizhosobistisni-stosunki-spilkuvannya-osnovi-psihologiyi-ta-pedagogiki>

<http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>

http://www.koob.ru/common_psychology/

<http://all-psychology.ru/>

<http://www.student-works.com.ua/kursovi/other/655.html>

Освітній портал ТДАТУ: <http://nip.tsatu.edu.ua/>

Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>

Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.nip.tsatu.edu.ua/biblioteka/>